



## PROGRESJONSPLAN FOR BARNEHAGENS ARBEID MED Å FOREBYGGE VOLD OG SEKSUELLE OVERGREP

Planen beskriver mål og temaer barnehagene skal jobbe med på i ulike aldersgrupper, og har følgende føringer:

- Personalet skal bruke hverdagssituasjoner, samlingsstunder og barnesamtaler for å snakke om de ulike temaene.
- Barnehagen skal årlig ta opp med foreldrene hvordan og hvorfor de jobber med temaet kropp, seksualitet og grenser.
- Personalet skal bruke «Kvalitetskjennetegn for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep» som refleksjonsverktøy.
- Barnehagen skal jobbe med kompetanseheving for å forebygge vold og seksuelle overgrep og beskrive arbeidet i årsplanen.

Aldersgruppe	Temaer	Mål
Trinn 1: ca 1-2 åringer	Kropp og kroppsdelar Grenser – stopp Følelser – sint, glad, redd og lei seg Meg selv og min familie	Barna får begynnende kjennskap til <ul style="list-style-type: none"><li>• ulike ord og benevnelser om kroppen</li><li>• bevissthet over egen kropp</li><li>• å sette grenser for seg selv og egen kropp</li><li>• å bli oppmerksom på andre sine grenser</li><li>• å si/vise stopp</li><li>• å uttrykke følelser</li><li>• egen tilhørighet og nære familie</li></ul>
Trinn 2: ca 2-3 åringer	Følge opp temaer fra trinn 1  Kjønn og alder Grenser – stopp og respekt Følelse - trist Empati/medfølelse Familie og relasjoner	Barna <ul style="list-style-type: none"><li>• etablerer språk og begreper om kroppen.</li><li>• har kunnskap om kroppen og dens funksjoner</li><li>• har kunnskap om kroppens likheter og ulikheter når det gjelder kjønn og alder</li><li>• setter grenser og respektere andres grenser</li><li>• setter ord på følelser</li><li>• får erfaring med å trøste og si ifra til personalet når andre trenger hjelp</li></ul>

<p>Trinn 3: ca 3-4 åringer</p>	<p>Følge opp temaer fra tidligere trinn</p> <p>Hvordan barn blir til  Ulike familie- konstellasjoner  Følelser - ensom, ubehag, flau  Hemmeligheter  Berøringer</p>	<p>Barna</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• snakker positivt om egen og andres kropp</li> <li>• får kunnskap om ulike måter å «lage barn» på (naturlig, prøverør, surrogati)</li> <li>• har kjennskap til ulike familiekonstellasjoner</li> <li>• sier ifra og setter grenser</li> <li>• viser respekt for andres kropp og grenser</li> <li>• setter ord på egne følelser og liker å bli lyttet til</li> <li>• gjenkjenner andres følelser</li> <li>• håndterer følelser på en hensiktsmessig måte</li> <li>• trøster og sier ifra til personalet når andre trenger hjelp</li> <li>• får kjennskap til begrepet hemmeligheter</li> <li>• får kjennskap til begrepet berøringer</li> </ul>
<p>Trinn 4: ca 4-5 åringer</p>	<p>Følge opp temaer fra tidligere trinn</p> <p>Selvfølelse  Gode og vonde hemmeligheter  Gode og vonde berøringer  Den vanskelige samtalen med andre</p>	<p>Barna</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• er trygge på egen kropp, utseende og identitet</li> <li>• har tro på seg selv og har god selvfølelse</li> <li>• setter grenser for seg selv, sier stopp og sier ifra til voksne</li> <li>• gjenkjenner og uttrykker både gode og vonde følelser</li> <li>• Barna vet forskjellen på gode og vonde hemmeligheter</li> <li>• Barna vet forskjellen på gode (lovlige) og vonde (ulovlige) berøringer</li> <li>• Barna er kompetente og trygge nok til å snakke med andre om vanskelige ting.</li> </ul>

